

MUNKACSOPORT MUNKATERVE

1. A koncepció szöveges kifejtése kb. 1/2 oldalon

A magyarországi latin nyelvű írásbeliség és klasszikus kultúra

Munkacsoportunk „a, b, c” szinteken végzett kutatásai egyfelől egymást kiegészítik, másrészt a „b és c” szintek művelésének feltételét képezik az „a” típusú kutatások.

a) A klasszikus kultúrán belül a római irodalom két kiemelkedő alakjának, Cicerónak egy filozófiai műve és Vergiliusnak az epikus költeménye képezi a kutatásunk tárgyát. Előbbi a *De finibus bonorum et malorum* (A legfőbb jóról és rosszról), melynek I-II. könyve készül el bilinguis kiadásban magyarázatokkal és kísérő tanulmányokkal. Ezek megfelelő lefordítása a magyar filozófiai szaknyelv szempontjából is fontos feladat, mivel a műben nagy számban előforduló terminus technicusoknak nincs bevett magyar változata.

Vergilius Aeneise esetében az jelenti a vizsgálat tárgyát, hogy az irodalmi szöveg és annak a képi megjelenítése hogyan terjedt el a birodalom egyes területein a korai császárság időszakában. Ennek alapján következtetések vonhatók le, hogyan szolgált alapul ez a mű mind a római, mind a görög identitástudat kifejezéséhez, és hogyan segítette elő a két kultúra integrálódását?

A Florus-kutatásokhoz kapcsolódóan létrejön az antik organikus világkép szókészleti és metaforikus adatbázisa, melyhez társul az antik és a középkori tükörirodalom feldolgozásához kapcsolódóan az emberi jogok, méltóság, kötelességek – és ezek ellentétei – fogalmi körének adatbázis-szerű feldolgozása.

b) A magyarországi latin nyelvű írásbeliség kutatása a klasszikus szövegfilológia módszerének alkalmazásával – az autentikus szöveg megállapítása, nyelvi, irodalmi, történeti, filozófiai, művelődéstörténeti interpretációja és kommentálása magyar és európai kulturális kontextusban. Ezek a munkálatok a hazai ill. magyar nyelvi és művelődési hagyományok európai hátterének minél jobb feltárását és megértését szolgálják, s további összehasonlító kutatások alapjául is felhasználhatók. Legjelentősebb ezek közül Szent István *Intelmeinek* átfogó tudományos kommentárja, a korábbi, többször is kiadott kritikai latin szöveg alapján. Mindehhez összeállításra kerül egy klasszikus és közép-, ill. újlatin adatbázis az erényekről és bűnökről, valamint az emberi méltóságról, jogokról és kötelességekről.

Kutatócsoportunk súlyponti adatbázisa Árpád-házi Szent Margit középkori magyar nyelvű legendája (röviden: Margit-legenda) és annak latin forrás-szövegeiből készül. Az adatbázis elérhetővé kívánja tenni a Margit-legenda magyar szövegét latin forrásszövegeivel együtt, valamint hiper-, inter- és intratextuális utalásokkal meg kívánja jeleníteni a releváns filológiai és művelődéstörténeti információkat, illetve a legenda belső szövegszerkezetének összefüggéseit. A lényeges információkat indexekben is rögzíti. Emellett a kifejezett nyelvészeti kutatások számára a legenda szókincsének konkordanciáját készíti el. A legenda ilyen prezentálása számos érintett művelődési terület kutatói számára könnyíti meg a hozzáférést, és elősegítheti e jeles emlék vitatott keletkezési kérdéseinek tisztább látását is.

c) Az antik kultúra tárgyi emlékeinek, művészetének magyarországi utóélete:

– a középkori Magyarország területén fellelt gemmák és gemmapecsétek anyagának feldolgozása.

– a bizánci-görög kultúra a magyarországi görög diaszpórában, a nemzeti identitás megőrzésének és a többségi nemzetbe történő beolvadásnak a megnyilatkozásai az egyházművészet területén.

2. Az ellenőrzési pontok táblázatos összefoglalása

MUNKACSOPORT VEZETŐJE: Prof. Dr. Gesztelyi Tamás			
VÁLLALÁSOK	I. negyedév (2010.07.01.– 09.30.)	II. negyedév (2010. 09.30.- 12.31)	VÉGEREDMÉNY (2010.07.01. – 2012. 06.30.)
MONOGRÁFIA idegen nyelven			
MONOGRÁFIA magyar nyelven	1. Szent Naum magyarországi kultusza, mint az etnikai identitás megőrzésének megnyilatkozása (NM) 2. Florus – az organikus világkép első egyetemes megjelenítője (HL)	1. Veterrimus et optimus. Ünnepi kötet (TL) 2. Acta Classica 46, 2010 (GT) 3. Classica – Mediaevalia – Neolatina 5, 2010: Ab Uppsalia usque ad Debrecinum (neolatin tanulm.)	20 önálló kiadvány
TANULMÁNY idegen nyelven	Antike Gemmen aus der Awarenzeit. Pallas 83, 2010, 97–114. (GT)	The Re-use and Re-interpretation of Gemstones in Medieval Hungary. Research Publications of the British Museum (GT)	9 idegen nyelvű
TANULMÁNY magyar nyelven		4 magyar nyelvű (GT, HL, MNI, SzCs)	12 magyar nyelvű
ADATBÁZIS készültségi szintje	A szöveg előkészítése; a digitális szöveg elkészítése, a források ellenőrzése (MNI)	A szöveg struktúrájának megtervezése (MNI, BI)	3
RENDEZVÉNY saját szervezés			1
RENDEZVÉNY előadás idegen nyelven		Proskynetaria in Hungary (NM)	3 nemzetközi konferencián előadás

RENDEZVÉNY előadás magyar nyelven		Szent Naum magyarországi kultusza (NM)	5
RENDEZVÉNY poszter idegen nyelven			
RENDEZVÉNY poszter magyar nyelven			

3. A munkacsoportban résztvevők teljes névsora

Név	Időtartam	Munkakör (teljes állású kutató (T) / részmunkaidős kutató (R) / közreműködő (K))	Bérezés (tm / tsm / keretkiegészítés / 0
Boda István	2 év	R	ker. kieg. (alkalmilag)
Burai Erzsébet	1 év	K	0
Gesztelyi Tamás	2 év	R	0
Havas László	2 év	K	0
Kiséry Zsuzsanna	2 év	K	0
Kiss Sebestyén	1 év	K	0
Kocsisné Csízy Katalin	2 év	K	0
M. Nagy Ilona	2 év	R	0
Nagy Márta	2 év	R	0
Óbis Hajnalka	2 év	K	0
Pap Levente	2 év	K	0
Puskely Mária	1 év	K	0
Simon Attila	1 év	K	0
Szabó Edit	2 év	R	0
Szekeres Csilla	2 év	R	ker. kieg. (alkalmilag)
Takács Levente	2 év	R	0
Tegyey Imre	2 év	K	0
Tóth Orsolya	2 év	K	0
Varga Terézia	2 év	T	tsm